

Avondfeest in de Jordaan. Foto: Louis van Paridon, Heeswijk Dinter.
Verschenen in: *Dux* 1955, jg. 22, nr. 1, p. 16.

Over de dans en andere ontaarding

Rob van Ginkel

Een warme zomer, 1955. Tijdens het Jordaan-festival in Amsterdam wordt 's avonds door jongeren veelvuldig op straat geswongen. Louis van Paridon, huisfotograaf van het katholieke maandblad voor vrije jeugdvorming *Dux*, schiet trefzeker een plaatje van een aardig tafereel. Kennelijk dansend op een rock-'n-roll tune, de jongste rage in

de muziek, buigt een in flitsend jack gestoken jongen soepel achterover door zijn knieën, zijn danspartner losjes met de linkerhand vasthoudend, de rechterhand gereed om over te nemen. Zij lijken geheel gefixeerd op elkaar. Het meisje geniet zichtbaar en straalt zelfverzekerdheid uit. De foto, ofschoon geen technisch hoogstandje, drukt fraai de beweging van het danspaar uit. Het beeld lijkt genomen uit een film, stilgezet om het moment even vast te houden en aanstonds weer verder te draaien. Wie goed luistert hoort Bill Haley op de achtergrond.

Ook de gezichtsuitdrukkingen van de jonge toeschouwers op de achtergrond maken de foto het aanzien waard. De meesten schijnen mee te genieten, met uitzondering van de jongen iets rechts van het midden. Op zijn gelaat prijkt een mengsel van verbazing en bezorgdheid. Of is het zijn vriendinnetje dat door een kekke rocker wordt rondgezwierd? Het totaalbeeld van de foto straalt een vrolijke, uitgelaten sfeer uit. Men amuseert zich in de vrije tijd.

De jaren vijftig. Decennium met een odium van fatsoen en saaiheid. Spruitjeslucht en Frits van Egters die obstinaat in de ouderlijke kolenkachel pist. (Hij deed dat trouwens in 1947, maar een kniesoor die daarop let: Reves roman *De Avonden* wordt nu eenmaal onvermijdelijk met de vermaledijde jaren vijftig geassocieerd.) Jazz en rock-'n-roll – duivelse muziek in de ogen en vooral de oren van zedenpredikers. (Maar misschien juist weer niet 'vooral de oren': ernaar luisteren zal nauwelijks zijn voorgekomen.) Het zijn evenwel prekers voor eigen parochie. In dancings worden door een jeugdig publiek al enkele tientallen jaren moderne dansen op moderne muziek gedanst. De moralistische waarschuwingen hiertegen klinken in alle toonaarden, het felst tussen 1925 en 1935, en daarna weer tussen 1945 en 1955. Ze zijn aan dovemansoren gericht. Het door moralisten geboden alternatief van volksdans en volkszang kan jongeren in de regel niet bekoren.

Die jeugd wordt massageugd genoemd. Volgens sociologen en pedagogen dreigt zij maatschappelijk te verwilderen. Deze jeugd, door sommigen als een zieke plek in de samenleving gezien, moet in toom worden gehouden en dient burgermansmanieren te leren. De culturele kolonisering van Nederland is nog volop gaande. En sociologen en pedagogen dragen daaraan hun steen bij. In de vroe-

ge jaren vijftig publiceren zij hun bevindingen in diverse rapporten. Intussen vermaakt de jeugd zich kostelijk. Ze dansen op de nieuwste muziek die uit Amerika is komen overwaaien. Lekker wild, maar niet verwilderd.

Zomer 1955. Steeds meer zedenprekers beseffen dat hun boodschap op dorre aarde belandt. Ze draaien traag maar gestaag bij, staken hun preken, in het besef dat het wel niet meer tot een door hen beoogd ethisch reveil zal komen. Moraliserende sociologen beginnen van collega's tegengas te krijgen. In Amsterdam viert de 'massajeugd' feest, gadeslagen door een fotograaf die het tafereel vereeuwigt. Hij levert zijn foto in bij de redactie van een tijdschrift. Die redactie, tot voor kort nog fier vooroplopend in de strijd tegen zedelijk bederf en ander ongerief van de massamaatschappij, besluit de prent af te drukken. Zonder vermanende begeleidings tekst. Het onderschrift volstaat met de woorden: 'Avondfeest in de Jordaan'. Een tijdperk loopt ten einde. De jaren vijftig waren zo slecht nog niet.